

IP TIPS

чекліст для представників сфер
креативу та інновацій

АВТОРСЬКЕ ПРАВО В МУЗЕЙНІЙ СПРАВІ:

особливості використання
фотографій та відеозаписів

1

Чи вважається правомірним використання фотографій з фондової збірки музею у сторонніх приватних ініціативах, у тому числі закордонних? З дотриманням яких норм законодавства відбувається використання фотографій з фондової збірки музею?

Фотографії з фондової збірки музею можуть охоронятися як об'єкти авторського права, а отже за загальним правилом можливо їх вільне використання будь-якою особою після спливу строку чинності майнових прав на них.

Якщо на фотографіях зображені фізичні особи, то слід звернути увагу на положення статей 307, 308 Цивільного кодексу України, зокрема, що на використання такої фотографії необхідно отримати дозвіл зображеної особи, якщо зображення містить інформацію, що стосується особистого життя.

Після смерті зображеної особи відповідну згоду необхідно отримати від дітей, вдови (вдівця), а якщо їх немає, – батьків, братів та сестер зображеної на фотографії особи. При цьому чинним законодавством не визначено строк, протягом якого після смерті зображеної особи, необхідно отримувати дозвіл. З урахуванням наведеного переліку осіб можна припустити, що згоду отримують протягом всього періоду, поки живі зазначені родичі.

Незважаючи на те, що законодавство не передбачає форму отримання дозволу (письмова або усна), слід надавати перевагу оформленню дозволу в письмовій формі.

Отже, для відповіді на питання про правомірність використання фотографій, необхідно перш за все звернути увагу на чинність майнових прав автора фотографії та наявність зображення фізичної особи на фотографії.

2

У випадку, якщо при підготовці виставок використовуються фотографії з приватних колекцій, отриманих від музеїв в інших країнах, чи потрібно отримувати дозвіл для їх використання та від кого?

Для використання фотографій шляхом їх публічного показу на виставках необхідно отримати дозвіл автора чи іншої особи, яка володіє майновими авторськими правами на такий твір.

3

Чи охороняється авторським правом авторська документальна фотографія, зроблена під час історичних подій?

Відповідно до частини 1 статті 7 Закону України “Про авторське право і суміжні права” охороні підлягають усі оригінальні твори – оприлюднені та неоприлюднені, завершені та незавершені, незалежно від їх призначення, жанру, обсягу, а також способу вираження. Отже, будь-яка оригінальна документальна фотографія буде охоронятися як об’єкт авторського права.

4

Якою є процедура отримання дозволу у власника фотографії на її оприлюднення у відкритих джерелах та опису до неї?

Відповідно до пункту 32 статті 1 Закону України “Про авторське право і суміжні права”, оприлюднення (розкриття публіці) – це будь-яка дія, що вперше робить твір чи об’єкт суміжних прав доступним для необмеженого кола осіб. Для оприлюднення твору необхідно отримати дозвіл автора. Відповідно до частини 2 статті 32 Закону України “Про авторське право і суміжні права”, у випадку, якщо автор помер, спадкоємці автора мають право оприлюднити твір, не оприлюднений за життя автора, якщо автор безпосередньо не заборонив оприлюднення такого твору.

Якщо на фотографіях зображені фізичні особи, то слід звернути увагу й на положення статей 307, 308 Цивільного кодексу України, зокрема, що на використання такої фотографії необхідно отримати дозвіл зображеної особи, якщо зображення містить інформацію, що стосується особистого життя.

Законодавство у сфері авторського права не містить обмежень щодо опису творів. Але при описі твору важливо дотримуватися прав автора, закріплених у пункті 4 частини 1 статті 11 Закону України “Про авторське право і суміжні права”, а саме: права вимагати збереження цілісності твору, протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору, у тому числі супроводження твору ілюстраціями, передмовами, післямовами, коментарями тощо без згоди автора.

5

Як регулюється питання використання записаних музеєм відео (інтерв'ю з респондентами) при здійсненні музейної діяльності та зокрема їх публікації в соціальних мережах, Інтернет-виданнях?

Права на відео, що були записані працівниками музею при здійсненні музейної діяльності, належать музейній установі як службові твори.

Музейна установа може володіти авторськими правами на відео як на аудіовізуальний твір або суміжними правами на відео як на відеограму (залежно від особливостей створення та технічних характеристик відео та визначення того, до якого з зазначених об'єктів права інтелектуальної власності воно належить).

З урахуванням того, що на відео міститься запис інтерв'ю з респондентами, слід отримати дозвіл від респондентів на таку зйомку і подальше поширення відео у соціальних мережах чи інших публічних ресурсах відповідно до умов статті 307 ЦК України.

6

Чи регулюється на законодавчому рівні порядок отримання згоди родичів респондента, який приймав участь у відеозаписі інтерв'ю на використання цього запису у випадку смерті респондента?

У випадку смерті респондента згоду на використання запису треба отримати у його дітей, вдови (вдівця), а якщо їх немає, – батьків, братів та сестер відповідно до положень статті 308 ЦК України.

7

Чи може музейна установа оприлюднювати фото та відео з відвідувачами музеїв?

Музейна установа може оприлюднювати фото та відео матеріали з відвідувачами музеїв, якщо відвідувачі проінформовані про це, зокрема завдяки відповідним оголошенням про те, що у музейній установі проводиться фото- та відеозйомка, а її результати будуть оприлюднені та використані на відповідних ресурсах музею.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Проект має на меті роз'яснення питань, що виникають у представників сфери креативних індустрій у їх повсякденній професійній діяльності.

Чекліст містить відповіді з посиланням на чинне законодавство. При виникненні конфліктів щодо конкретних спірних ситуацій цей чекліст не може бути застосований для вирішення спору.

Представлений чекліст **НЕ є офіційним роз'ясненням УКРНОІВІ** щодо застосування окремих норм чинного законодавства з питань у сфері інтелектуальної власності та **НЕ рекомендований для використання у експертних дослідженнях**.

Для додаткової оцінки всіх ризиків та факторів, що впливають на вирішення спірної ситуації, рекомендуємо звернутися за додатковими роз'ясненнями з урахуванням всіх обставин конкретної ситуації до фахівців в сфері інтелектуальної власності.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЄКТ:

Серія: 7 актуальних питань та відповідей для представників сфери креативу та інновацій: чекліст, поради з питань інтелектуальної власності.

Про що: про охорону авторських та суміжних прав у музейній справі.

Для кого: для представників музейної справи.

Мета: підвищення рівня обізнаності щодо застосування норм законодавства про авторське право і суміжні права в музейній справі.

Чекліст підготовлений командою

Департаменту “Академія інтелектуальної власності” УКРНОІВІ.

Представлена інформація наведена з урахуванням положень законодавства станом на 07.08.2023 року.

© УКРНОІВІ, 2023

© ⓘ Attribution 4.0 International (CC-BY-4.0)

Ліцензія © не поширюється на контент у цьому виданні, що не належить УКРНОІВІ.
Візуальні елементи: Canva Pro.